

‘Wij imkers noemen het agrarisch landschap ook wel de groene woestijn’

Sonne Copijn

Een bij op bloemen van een meidoorn.
FOTO JELGER HERDER, HH

kunnen bomen helpen de moeilijke periode van medio mei te overbruggen – met name in koude jaren groeien er dan minder bloemen en kruiden.

Met de koppeling van bomen aan hun soortnaam wordt in een klap duidelijk hoe de bijen er in een wijk of gemeente voorstaan. Nederland kent rond de 360 verschillende soorten bijen. De honingbij is daarvan de bekendste, alle overige soorten zijn wilde bijen, die niet in bijenkasten maar vaak onder de grond leven. Meer dan de helft van alle wilde bijen wordt momenteel bedreigd met uitsterven. Voedseltekort is daar (naast giftige stoffen en het ontbreken van ondergrondse nestelgelegenheid) hoofdoorzaak van. Omdat bijen samen met hommels en vlinders meer dan 75 procent van onze belangrijkste gewassen bestuiven, dreigt een verarming van de natuur.

Het bijenbomenlabel – vormgegeven als een energielabel – vertelt hoe bijvriendelijk de omgeving is. Waar onvoldoende nectar en stuifmeel is, laat de kaart witte vlekken zien. Gemeenten

kunnen zo zien waar ze belangrijke bijenbomen moeten bijplanten.

Sonne Copijn, oprichter en directeur van de Bee Foundation die zich inspant voor de wilde bijen, is enthousiast over het initiatief. De Bee Foundation lobbyt mee om het benodigde geld voor het label bij elkaar te brengen. Zij denkt momenteel na over een systeem waarbij gemeenten het weghalen van belangrijke bijenbomen compenseren met een bijdrage aan de vervolmaking van het boomregister en het bijenlabel.

Bloemarmoede

“Dit is een revolutie”, zegt Copijn. “Hoe zien bestuivende insecten Nederland? Gemeentes ontbreekt het vaak aan die kennis.” Als imker weet zij al ongeveer hoe Nederland er door de bril van de bije uit ziet. “Wij imkers noemen het agrarisch landschap onderling ook wel de groene woestijn. Het ziet er allemaal heel groen uit in die buitengebieden, maar er heerst een enorme bloemarmoede. De steden zijn voor de bijen de oases.”

In Nederland is

90%

van het grondgebied voor bijen niet meer geschikt om in te leven

Negentig procent van Nederland is voor bijen niet meer geschikt om in te leven. Hoewel de bomenlaag erg belangrijk is voor de voedselvoorziening van bestuivende insecten, kan Copijn niet wachten tot ook de struiken en kruidenvegetatie (bloemen) in kaart worden gebracht.

Volgens Joost Verhagen is ook die slag in principe technisch goed te maken: “We kunnen natuurlijk de struikenlaag en bloemen niet overal op naam brengen, maar wel een hele goede inschatting maken van de voedselwaarde. We weten wat gras is, waar verharding ligt, waar struiken staan, noem maar op.”

Copijn: “Hoe gaaf zou het zijn als we dit geld bij elkaar brengen? Wie wil er nou niet iets voor de bijen doen?”

Volgens Verhagen hebben we als samenleving nog maar half in de gaten wat bomen bijdragen aan ons welzijn. “Rapportjes zijn er genoeg, maar daar zijn altijd kanttekeningen bij te plaatsen. Straks weten we het zeker. Dan komt de relatie tussen groen en ge-

zondheid objectief vast te staan”, zegt Verhagen. “Het RIVM is bijvoorbeeld supergeïnteresseerd in ons boomregister. Want daar weten ze welke ziektes achter elke voordeur in Nederland heersen en welke medicijnen ingenomen worden. Wat kun je bijvoorbeeld zeggen over het medicijngebruik in een groene omgeving?”

Riool

Ook naar zaken als illegale kap, energieverbruik (waar onvoldoende schaduw is, stijgt het energieverbruik fors) en klimaatverandering (hoeveel water houden bomen vast dat anders in het riool terecht komt?) zal volgens hem anders worden gekeken.

De directeur van Cobra voorspelt dat er een tijdperk van ‘big green data’ gaat aanbreken: “We gaan zulke enorme hoeveelheden gegevens combineren, dat is ongelooflijk. Wij gaan dingen ontdekken die we nog niet weten. Er zijn toepassingen en verbanden waar we nu nog niet aan denken, maar die open gaan openen.”